

Meesterschapsteam Cultuureducatie

Verslag Activiteiten 2019 - 2020

Het meesterschapsteam cultuureducatie bestond ook in het academisch jaar 2019-2020 uit Pieter de Bruijn (Open Universiteit) en Marijke Huisman (Universiteit Utrecht). Samen hebben zij activiteiten op het gebied van kennisdeling rond erfgoedonderwijs verdergezet. Daarnaast is onderzoek gedaan en zijn publicaties gerealiseerd over de bredere thematiek van erfgoed, educatie en burgerschap. In verband met de ontwikkelingen rond het coronavirus hebben niet alle geplande activiteiten plaats kunnen vinden. Gekeken zal worden of deze op een later moment opnieuw kunnen worden georganiseerd, of anders kunnen worden vervangen voor een online alternatief.

Activiteiten 2019-2020

Kennisdeling

Onderzoek ontmoet Onderwijs: talen, cultuur en geschiedenis op school

Het meesterschapsteam werkte mee aan de organisatie van de gezamenlijke publieksmiddag van alle teams, die op 12 december plaatsvond in Vleuten. Op deze middag stond het delen van recente inzichten uit de vakdidactiek centraal, alsmede de uitwisseling van ervaringen en wensen tussen wetenschappelijk onderzoek, vakdidactiek en het brede veld van onderwijs. Samen met Erwin Mantingh (team Nederlands) organiseerde Pieter de Bruijn de sessie 'Gemene delers', waarin de raakvlakken tussen de verschillende velden van vakdidactisch onderzoek werden verkend. Vanuit het meesterschapsteam leverden we bijdragen over de mogelijke rol van erfgoed in het onderwijs, en de omgang met de thematiek van burgerschapsvorming op school.

Themanummer Cultuur+Educatie

Om de resultaten van de afgelopen jaren breder uit te dragen, realiseerde het meesterschapsteam als gastredactie een themanummer van het tijdschrift *Cultuur+Educatie* over erfgoedonderwijs. Dit tijdschrift is gericht op het delen van resultaten van onderzoek naar leren en overdracht in kunst en cultuur met een breder publiek. Het themanummer bevat bijdragen over o.a. multiperspectiviteit en diversiteit in museumleren, emotienetwerken rond erfgoed, en de mogelijkheden en dilemma's van erfgoedwijsheid in de praktijk. Het themanummer zal dit najaar verschijnen.

Erfgoededucatie en de kunstvakken

Op 17 april zou de studiemiddag 'Erfgoededucatie en de kunstvakken' plaatsvinden in het Van Abbemuseum in Eindhoven. Er was een mooi programma samengesteld, met als doel de raakvlakken tussen erfgoedonderwijs en de kunst- en cultuurvakken te verkennen. Helaas kon deze bijeenkomst, als gevolg van de ontwikkelingen rond het coronavirus, niet doorgaan. Gezien de belangstelling zal later worden gekeken of deze activiteit alsnog kan plaatsvinden.

MOOC Cultureel Erfgoed en Erfgoedplatform

In november werd een nieuwe versie van de MOOC Cultureel Erfgoed gelanceerd. Deze gratis cursus gaat over een viertal actuele thema's in het veld van cultureel erfgoed en is bedoeld voor een breed publiek. De cursus werd volledig geactualiseerd en overgezet naar een nieuwe leeromgeving. Daarnaast is een begin gemaakt met de ontwikkeling van online-activiteiten op het gebied van kennisdeling. Zo is het 'Erfgoedplatform' in voorbereiding, waarop wetenschappelijke kennis over cultureel erfgoed op een toegankelijke wijze wordt gebracht voor een breed publiek. Een van de onderdelen gaat over erfgoedonderwijs. Deze website zal dit kalenderjaar nog worden gelanceerd, en vervolgens verder worden ontwikkeld en actueel worden gehouden, met mogelijk ook korte video's (kennisclips). Relevante bijdragen aan het Erfgoedplatform zullen ook een plek krijgen op de website van VakdidactiekGW.

Erfgoed en Publieksgeschiedenis Lab

Dit project is gericht op samenwerkingen tussen (inter)nationale professionals in projecten die onderwijs, onderzoek en de praktijk van erfgoed en publieksgeschiedenis verbinden. Vanuit dit Lab werkte Marijke Huisman aan een publiekshistorisch onderzoek naar erfgoed van de vrouwenbeweging. Dat resulteerde in het boek *Savannah Bay. Geschiedenis van een bijzondere boekwinkel*, dat op 6 november 2019 in TivoliVredenburg werd gepresenteerd. In het boek, dat binnen en buiten de universiteit veel aandacht kreeg, brengt Huisman de geschiedenis van deze Utrechtse boekhandel in verband met burgerschap, educatie en erfgoed/herinnering van de tweede feministische golf. Ze beschrijft o.a. de rol van vrouwenboekwinkels in de productie, documentatie en overdracht van historische kennis en erfgoed van/over vrouwen, LGBT'ers en mensen van kleur.

Op 24 september 2020 organiseert Marijke Huisman vanuit het Lab voor studenten (cultuur)geschiedenis, de educatieve master Geschiedenis en andere belangstellenden een groot debat over de nieuwe Canon van Nederland in TivoliVredenburg met drie leden van de Commissie Herijking: prof.dr. James Kennedy, dr. Hanneke Tuithof en Kayleigh Goudsmit Ma.

Onderwijsactiviteiten

Ook in 2019-20 heeft Marijke Huisman aan de Universiteit Utrecht de keuzecursus 'Erfgoededucatie' gegeven en heeft zij zich beziggehouden met de verdere ontwikkeling van buitenschoolse stages voor geschiedenisdocenten in musea en erfgoedinstellingen. Sinds september 2019 participeert zij tevens in de projectgroep Community-Based Research Humanities (UU), een door het Utrecht Stimuleringsfonds Onderwijs (USO) gesponsord project dat bachelor- en MA-studenten in geesteswetenschappelijke disciplines stimuleert tot onderzoek in en met maatschappelijke partners in de stad Utrecht – waaronder erfgoedinstellingen en musea. Zie de nieuwe website: <https://www.uu.nl/en/organisation/community-based-research-for-the-humanities/>

Onderzoek

Wat betreft onderzoek richten de leden van het meesterschapsteam zich op de thema's 'erfgoedonderwijs en historische representatie' en 'erfgoed, publieksgeschiedenis en burgerschap'. Daarover hebben zij diverse publicaties gerealiseerd. Dit academisch jaar startte Pieter de Bruijn met een onderzoek naar de representatie van oorlogsgeschiedenis in educatieve strips, en hoe dit zich verhoudt tot vaardigheden van historisch denken en redeneren. Het plan is om deze studie in het academisch jaar 2020-21 af te ronden.

Publicaties

'In process'

Marijke Huisman, "Er missen kanten'. Multiperspectiviteit in erfgoededucatie over slavernij', *Cultuur+Educatie* (2020) (in druk).

Pieter de Bruijn, 'Balanceren tussen afstand en betrokkenheid in erfgoedonderwijs', *Cultuur+Educatie* (2020) (in druk).

Pieter de Bruijn, 'Exploring the iconic in history museums', in: Erica van Boven en Marieke Winkler (eds.), *The Construction and Dynamics of Cultural Icons* (Amsterdam: Amsterdam University Press) (in druk).

Marijke Huisman, 'Booker T. Washington's *Up From Slavery* in the Dutch Empire, 1902-1995', in: Babs Boter, Marleen Rensen, Giles Scott-Smith (eds.), *Unhinging the National Framework: Perspectives on Transnational Life-Writing* (Leiden: Sidestone Press).

Marijke Huisman, 'Autobiography and Other Life Narratives', in: Berber Bevernage & Maria Grever (eds.), *Bloomsbury History: Theory and Method, a comprehensive digital resource*.

Marijke Huisman, "Emancipatie van de mens'. LGBT-activisme in feministische boekhandel De Heksenkelder / Savannah Bay', *Historica*.

Marijke Huisman, 'Review of Ayşe Gül Altınay, María José Contreras, Marianne Hirsch, Jean Howard, Banu Karaca, Alisa Solomon (eds.), *Women Mobilizing Memory*. Columbia University Press, 2019', *International Feminist Journal of Politics*.

Gepubliceerd

Albert Logtenberg, Pieter de Bruijn, Timo Epping, Guido Goijens and Geerte Savenije, 'Objecten in perspectief. Vragen in het museum als opening voor het bespreken van gevoelige onderwerpen in de geschiedenisles', *Dimensies: Tijdschrift voor didactiek van de Mens- en Maatschappijvakken* 1 (2020), 4-23.

Marijke Huisman & Suzanne Balm, Suzanne van der Beek, Timo Houtekamer, Onessa Novak, Lex van Rens, *Savannah Bay. Geschiedenis van een bijzondere boekwinkel, 1975-2019* (Utrecht: Stichting de Luister, 2019).

Marijke Huisman en Marleen Rensen, 'Introduction: Life Writing and European Identities', *International Journal for History, Culture and Modernity* 7 (2019) 1049-1066. DOI: <http://doi.org/10.18352/hcm.595>

Toekomstige plannen

In oktober 2020 organiseert het meesterschapsteam, in het kader van de Maand van de Geschiedenis, het webinar *Prikkelend erfgoed: navigeren tussen 'wij' en 'zij'* over hoe erfgoed kan worden gebruikt om meerdere perspectieven op het verleden te verkennen. Daarnaast zullen de onlineactiviteiten, waarvoor afgelopen jaar een basis is gelegd, verder worden uitgebouwd. Afhankelijk van de ontwikkelingen rond het coronavirus zal het plan voor een studiemiddag over 'erfgoededucatie en de kunstvakken' opnieuw worden opgepakt, eventueel in een online variant. Daarnaast zal het meesterschapsteam met een sessie deelnemen aan de Historicidagen 2021 in Rotterdam.